

Kurucusu:
Dr. Mehmet Ali UZ

Yayın Kurulu:
Dr. Mehmet Ali UZ
Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU
Hasan YAŞAR
Ahmet ÇELİK
Ali IŞIK
Av. Serdar CEYLAN

CİLT: 24 • SAYI: 24
22 Ekim 2025 ÇARŞAMBA

KADEMİK

Sayfalar

Merhaba

f /akademiksayfalar

www.merhabahaber.com

GELENEKSEL TÜRK MUTFAĞINDAN FARKLI BİR LEZZET

KONYA TUZLUKÇU BAKLAVASI “KIRIK LEBLEBİLİ TUZLUKÇU BAKLAVASI”

Baklavanın, geleneksel Türk Mutfağında çok önemli bir yeri vardır. Bayram, düğün, eğlence, kutlama sofraları ve resmî törenlerde Türk mutfağının vazgeçilmez tatlarından biridir. Türk tatlı kültüründe baklavanın özel bir yeri vardır ve halen de bu yerini korumaktadır.

İnce yufkaların arısına çeşitli kuruyemişler konularak yapılıp üzerine de şerbet dökülen baklava, Türkçe kökenli bir kelimedir. Birçok atasözü ve deyme de girmiş, Türkçe’den birçok dile geçmiştir⁽²⁴⁾.

Bölgeye göre ceviz, Antep fıstığı, badem veya fındık konularak yapılan ve şeker şerbeti veya bal şerbeti ile tatlandırılan bir tatlıdır.

AB Komisyonu tarafından 8 Ağustos 2013 tarihinde baklavanın Türk tatlısı olduğu tescil edilmiştir.

Baklava denilince öncelikle “Gaziantep Baklavası” akla gelse de her

yörenin farklı bir baklava tarifi de bulunmaktadır. İçerisinde kullanılan malzeme, Gaziantep baklavasında Antep fıstığı olsa da bu başka

yörelere büyük farklılıklar gösterir. Evde yapılan baklavalarda, Güneydoğu Anadolu’da Antep fıstığı, Karadeniz’de fındık, İç Anadolu’da ceviz, Kıyı Ege’de badem, Edirne ve Trakya’da ise susam kullanılır. Her yörede, kendi yöresindeki malzemeye göre tarifler çeşitlenmiş, zenginleşmiştir.

Nihayetinde baklava, sade dondurma veya kaymakla da servis edilebilir.

Konya’nın ilçelerinden Tuzlukçu’nun⁽²⁵⁾ da geleneksel ikramlarından ilk akla gelen, “Tuzlukçu Baklavası”dır. Yörede; “**Kırık Leblebili Tuzlukçu Baklavası**” olarak da anılmaktadır. Özellikle

Av. Serdar
CEYLAN

(24) Eliaçık, Muhittin, “Baklavaname”, The Journal of Academic Social Science Studies, Volume 5 Issue 4, p. 1-9, August 2012.

(25) Ceylan, Serdar, Geçmişten Günümüze Tuzlukçu Özel Sayısı, Akademik Sayfalar, 23 Kasım 2016, C. 16, S. 35, s. 530 ve devamı; Ceylan, Serdar, “Konya Tuzlukçu’nun Kültür ve Tabiat Varlıkları”, Akademik Sayfalar, 23 Kasım 2016, C. 16, S. 35; “Tuzlukçu”, Konya Ansiklopedisi, C. 8, s. 356 vd; Ceylan, Serdar, “Tuzlukçu’nun Tescilli Kültür ve Tabiat Varlıkları”, Akademik Sayfalar, 8 Mayıs 2013, C. 13, S. 15, s. 236-240

ilçe merkezinde bu baklavanın asırlık bir geçmişe dayandığı, nesilden nesile aynı tarifile yaşatıldığı bilinmektedir. En yakın yerleşim yerlerinden olan Akşehir, Yunak ve Çeltik ile Konya Merkezde bu tarifi geçmişine ulaşmak mümkün değildir.

Tuzlukçu'nun geleneksel mutfağında; topalak, bulamaç, övmeç, papara, çilbir, katıkara, kaymaklı ktır, haşhaşlı ktır, çiteli bazlama, kavurğa, Tuzlukçu mantısı⁽²⁶⁾, nişastalı sütlü gibi önemli bir yere sahiptir. Ramazan ayında iftar sofralarında, misafir ağırlamada da ikram edilen özel bir yemektir.

Kullanılan iç malzemesine göre "Tuzlukçu Baklavası" diğer örneklerden farklıdır. Antep fıstığı, ceviz, fındık, badem gibi kuruyemişler iç olarak kullanılmamaktadır. Özellikle 100 sene evvelinde; yörede bu malzemeleri bulma imkânı olmadığından, kırık leblebi dövülerek iç olarak kullanılmaktadır.

Ayrıca bu baklava her iki taraftan ortada dürülerek hazırlanmaktadır. Diğer yörelerde baklava 10 kat hatta Gaziantep de 40 kat tepsie döşenmektedir. Kullanılan iç dışında Tuzlukçu Baklavasının hazırlanışı da farklıdır.

Tuzlukçu Baklavasında geleneksel olarak yuvarlak tepsiler kullanılmaktadır. Baklava, tandır saçı arasında közde kızartıldığından, kare, dikdörtgen tepsiler uygun değildir.

Bu makalemizde Tuzlukçu ilçe merkezinden kaynak kişilerin⁽²⁷⁾ geleneksel tarifleri kayda alınmaya gayret edilmiştir. Böylece kaynak kişilerin de aile büyüklerinden öğrenerek, kullandıkları asırlık reçeteler de kayda geçirilmiştir.

Bu asırlık geçmişe sahip ve yöreye özgü tarifi de coğrafi işaret ola-

(26) Ceylan, Serdar, "Geleneksel Türk Mutfağından Farklı Bir Lezzet Konya Tuzlukçu'nun Bulgurlu Sini Mantısı Tuzlukçu Mantısı", Akademik Sayfalar, 11 Haziran 2025, C.24, S.18, s.271.

(27) Son yirmibeş senedir "Geleneksel Tuzlukçu Yemekleri" kitabı için derlenen bu tariflerin kayda alındığı bazı kişiler vefat etmiştir. Onları da rahmet ve minnetle anıyoruz. Kaynak kişiler; "Anamdan, ebemden böyle gördüm. Biz böyle yaparız" ifadeleri nedeniyle, Tuzlukçu'da doğup büyümelerine, geleneksel yaşamı sürdürmelerine bakılarak seçilmiş, özgün reçeteler tespit edilmeye gayret edilmiştir.

rak tescil edilmesi Türk Mutfağı-mız için önemlidir. Tuzlukçu ilçe merkezi dışında, Konya merkez ve Akşehir civarında da bu tarife rastlanılmamıştır.

HAZIRLAMA ARAÇLARI:

Hamur yoğurma kabı (tekne),
Elek,
Oklava,
Hamur açma tahtası (senit),
Bıçak,
Tepsi (tarif için orta boy, 50 cm-lik)
Saç (tandırda veya ocak üstünde)

HAZIRLAMA GEREÇLERİ

Un, Su, Süt, Yumurta, Yoğurt,
Tuz, Limon, Ayçiçek Yağı

BAKLAVA HAZIRLAMA

BAKLAVA HAMURU İÇİN MALZEMELER

1 kg un, 2 adet yumurta, 1 çay kaşığı tuz, 1 yemek kaşığı sirke, 3 yemek kaşığı ayçiçek yağı, (bazı tariflerde yarım su bardağı süt, 2 yemek kaşığı yoğurt)

İÇ HARCİ İÇİN MALZEMELER

Yarım kg kırık leblebi

ŞERBETİ İÇİN

3 su bardağı şeker, 3,5 su bardağı su, 1 dilim limon

BAKLAVANIN HAZIRLANIŞI

Baklava içi için kavrulmuş sarı leblebi dibekte dövülüp, kırılır, iyice ufalanır. Kırılan leblebiler dibekten eleğe dökülerek ayrılır. Elek altına geçen leblebi, iç olarak ayrılır.

Unu, hamur yoğurma kabına (tekne) eleyip, ortasını genişçe açınız. İçine iki yumurta kırıp, 3 yemek kaşığı ayçiçek yağı, 1 çay kaşığı

tuz koyup, (bazı tariflerde iki yemek kaşığı yoğurt), su ilavesiyle bir hamur yapıp, iyice özleştiriniz. (Yörede bazı aileler hamur için sadece un, su ve tuz kullanır.)

Elde edilen hamuru beze yapıp, nemli bez altında 20-30 dakika dinlendiriniz.

Dinlenen hamurları un serpilmiş (bazı tariflerde nişasta da kullanılır⁽²⁸⁾) tahtada (senitte) tül kadar incecik oklava ile düzgün bir daire şeklinde açınız. Açtığınız bir kat yufka senitte açılır ve üstüne kırık leblebili harç serpilir. İkinci beze de incecik açılır ve ilk katın üstüne serilip, kırık leblebili iç tekrar serpilir. Bu üst üste getirilen iki kat tam ortada birleşecek şekilde kenarlarından ortaya doğru toplanır. Uzunca ortada toplanan bu katlar, dilim dilim kesilir. Kesilen dilimler, tepsinin dışından içine doğru dizilir. Bu şekilde tepsi dolana kadar devam edilir.

(28) 60-70 sene önceki tariflerde oldukça sade malzeme listesi bulunmaktadır. 80 yaş üstü kaynak kişiler nişasta, süt, yoğurt, limon kullanımını aktarmamıştır.

Tavada iyice kızdırılan tereyağ
baktavanın üzerine dökülür⁽²⁹⁾.

Hazırlanan tepsi, fırında
altı üstlü kızartılır.

Eskiden modern fırımlardan
önce, zemine köz döşenir, üzerine
baktava tepsi konur sonra üzerine
saç kapatılır ve saçın üstüne de köz
dökülerek, bu eski usulle yavaş ya-

vaş baktava kızartılırdı⁽³⁰⁾.

Soğutulan dinlendirilen bakla-
vaya, soğuk şerbet dökülerek servis
edilir.

Kaynaklar

Ceylan, Serdar, "Geleneksel Türk Mutfağından Farklı Bir Lezzet Konya Tuzlukçu'nun Bulgurlu Sini Mantısı Tuzlukçu Mantısı", Akademik Sayfalar, 11 Haziran 2025, C.24, S.18, s.271.

Ceylan, Serdar, Geçmişten Günümüze Tuzlukçu Özel Sayısı, Akademik Sayfalar, 23 Kasım 2016, C. 16, S. 35.

Eliaçık, Muhittin, "Baklavaname", The Journal of Academic Social Science Studies, Volume 5 Issue 4, p. 1-9, August 2012.

Ertürk, Necip, Türk Tatlı Sanatı, Nadir Basımevi, 1979.

Halıcı, Nevin, Türk Mutfağı, Güven Matbaası, Ankara, 1990.

Şavkay, Tuğrul, Tatlı Kitap, Türk ve Dünya Tatlıları, Şekerbank & Radikal, İstanbul 2000.

Kaynak Kişiler:

Arife Yılmaz Kola (Mehmet Yılmaz kızı, Tuzlukçu, Aşağı Mahalle, 1961 doğumlu)

Ayşe Baki (Hacı İbrahim Baki kızı, Tuzlukçu Orta Mahalle, 1972 doğumlu)

Ayşe Harmancı (Tevfik kızı, Tuzlukçu, Orta Mahalle, 1945 doğumlu)

Eşe Yazar (Veli kızı, Tuzlukçu Pazar Mahallesi, 1932 doğumlu)

Eşemen Ceylan Saka (Mustafa Ali kızı, Tuzlukçu, Yukarı Mahalle 1954 doğumlu)

Fadime Ceylan (1928-2015) (Mustafa kızı, Tuzlukçu Yukarı Mahalle, 1928 doğumlu)

Hatice Bozdağ (İbrahim kızı, Tuzlukçu, Aşağı Mahalle, 1947 doğumlu)

İmran Buğdaycı (İbrahim Buğdaycı kızı, Tuzlukçu, Aşağı Mahalle, 1952 doğumlu)

Münevver Budak Baki (Kemal Burak kızı, Tuzlukçu Orta Mahalle, 1948 doğumlu)

Pamuk Ceylan Ulusoy (1941-1997) (Mevlüt kızı, Tuzlukçu Yukarı Mahalle)

Şahander Harmancı Korkmaz (Niyazi Harmancı kızı, Tuzlukçu Yukarı Mahalle, 1966 doğumlu)

Ümmüsün Korkmaz (Arif kızı, Tuzlukçu, Orta Mahalle, 1934 doğumlu)

Aynur Küçük (Ali Yiğit kızı, Tuzlukçu, Orta Mahalle, 1963 doğumlu)

(30) Kaynak Kişi: Fadime Ceylan (1928-2015) (Mustafa kızı, Tuzlukçu Yukarı Mahalle, 1928 doğumlu). Fadime Ceylan'da annesi Hanise Harmancı (1900-1961)'dan öğrenip yaptığı tarifleri nakletmiştir. Aileden diğer kaynak kişi de eşi Mustafa Ali Ceylan (1928-2015)'in babaannesi Arife Hanım (1844-1910)'dır.

(29) Kısık ateşte eritilen tereyağın yüzeyine çıkan köpüğün beyaz kısımları alınır. Dibiindeki tortusu da süzülerek berrak bir tereyağ elde edilir.

GÖK ŞEHİRLERİN YERDEKİ NUMUNESİ

Oktay
SARI

*İptida uyandı burada bahtım
Memlekete hizmet etmektir cehtim
Veysel aşk uğruna ölmektir ahdım
Yazsın tarihleri beni Sivas'ın.*

1 894'te Sivas'ın Şarkışla ilçesinin Sivrialan Köyü'nde dünyaya gelen Âşık Veysel, saf Türkçesiyle memleketini ve buranın insanını en güzel şekilde ifade ediyor. Memleketi sevmek için görmek gerekli midir? Veysel'e kulak verelim:

*Muhabbetin canda haslardan has-
tır*

*Avutur Veysel'i bir şen piyestir
Türk adı babamdan bana mirastır
Daha bundan başka adı neyleyim.*

Şehirlerin genleri toprakların-
da saklıdır. Sağlam genetiğini ne
düşman bozabilir ne de ordular.
O yüzden Sivas hep Sivas olarak
kalır tüm kültürel dinamikleriyle,
Konya gibi, Kudüs gibi.

Sivas'a gelince Atatürk ve
Kongre Müzesi'nde başlar yolcu-
luk. İşgallere karşı Millî Mücadele
ruhunun dirilişi, Kongre, döne-
min komutanları ve Mücadele'nin
kahraman kadınları tematik olarak
sergilenirken modern dünyanın
içinden sıyrılıp 57 yılını eğitim
yuvası olarak liseli gençlere
adayan bu binada 20. yüzyılın
başlarına gidiverirsiniz. Bugünün
yapılırken yıkılmaya namzet beton
binalarına karşın dimdik ayakta
durup mücadelenin so-

mut bir simgesi olma özelliğini
daha çok yıllar sürdürecektir gibi
duruyor bu 130 küsur yıllık bina.
Çaprazındaki cam kaplamalı
“moderin” binanın kıskançlığını
bakar bakmaz anlayacak ve mo-
dernitenin insana makusen mü-
tenasip estetik sunduğunu he-
men görüvereceksiniz. Bu ihti-
şamlı binadan bahsetmişken öğ-
rencileri olan Cahit Külebi ve Ef-
latun Cem Güney'i anmamak ol-
maz elbette.

Sırada sizi bekleyen yapı Şifa-
iye Medresesi'dir. İçerisinde I. İzzeddin Keykavus'un medfun
bulunduğu Anadolu'nun bu en
büyük şifahanesi görkemli kapı-
sıyla büyüler ziyaretçilerini. Ta-
şın üzerindeki dantel gibi işle-
melerin her birinin ifade ettiği
ayrı bir anlam, sembol üstüne
semboller, güneş ile ayın ve in-
san rölyeflerinin etkisinden
kendini kurtarıp medresenin
içerisine girebilmek mümkün
mü? Rahmet olsun burayı yaptı-
ran mezkûr Sultan'a ki halası
Gevher Nesibe ile şifa dağıtı-
mında ne güzel yarışmış. Ana
eyvanın bir tarafında ay sembo-
lünün altına Kamer Suresi'ni,
bir tarafında da güneş sembolü-
nün altına Şems Suresi'ni yazdı-
ran, etrafını Kelime-i Tevhid ile
tezyin eden anlayıştan bize ne
kadar kaldığını sorgulamak şüp-
hesiz ümidimizi tahrip etse de
vatan sevgimizi asla tahfif et-

mecek aksine birbirine kenetlenmiş tuğlaların mukavemeti gibi ziyadeleştirecektir.

Dikdörtgen şeklinde olan ve doğu-batı doğrultusunda enine uzayan Ulu Camii'yi görenlerin aklına elbette Konya'nın Ulu'su olan Alaaddin Camii gelecektir. Kubbe fikrinin gelişmesinden önce inşa edilen bu camiler ibadetin sadelikle kuvvet bulacağı

fikrini uyandırır bende. Dış tezyinatı ne olursa olsun göz seviyesinin altındaki sadeliğin zihni maddeden uzaklaştırıp metafizik yoğunlaşmaya hizmet edeceğini düşünen biri olarak bu dönem camilerine hayran kalmamanın imkânsız olacağını düşünürüm hep. Bu haliyle Sivas elbette benim nazarımda Ahmet Köseoğlu'nun Kendini Arayan

Şehirler kitabındaki “Gök-
te Yapılan Şehirler”e gir-
meye namzettir. Namzet
değil bilakis odur. Bu şeh-
rin Ulu Camiinden yükse-
len her ezan sesi Mehmed
Âkif’in;

*Semâya çıktı o feryâd, âh-ı
ümmet olup!*

*Semâdan indi o feryâd, rûh-i
rahmet olup!*

dediği gibi sema ile ze-
min arasında bir bağ oluş-
turacak ve Sivas’ın rahmeti
eksik olmayacaktır.

Selçuklu Sultanı III. Gı-
yaseddin Keyhüsrev döne-
minde yapılan Buruciye
Medresesi ile de Sivas’ta
taç kapılar yarışmaya de-
vam eder. Bir okulun zirve-
deki bir sanatla mezc olma-
sı insanı hayret içinde hay-
rete düşürürken ardından
hemen “peki bugün neden?” ile
başlayan soruyu zihinlere düşü-
rüveriyor. Hameden tarafından
gelen Muzaffer Burucerdî’nin
yaptırdığı bu eser o dönemde
nice fizik, kimya ve astroloji araş-
tırmalarına mekân oluşturmuş-
tur kim bilir?

Sivas ile Konya’yı bağlayan bir
eser çıkar karşımıza: Gök Medre-
se. Sahip Ata Fahreddin Ali tara-
findan yaptırılan çifte minareli
taç kapılı bu eserin mimarı Kon-
ya’lı Kalûyan’dır. Sanatsal özellik-
lerini konunun uzmanlarına bı-
rakarak bu medreseden Kızıl
Medrese diye bahseden Evliya
Çelebi’yi dinleyelim: “Kızıl Medre-
se derler ibret verici bir medresedir
ki İslam ülkelerinde öyle bir ilim yu-
vası ne yapılmıştır ve de yapılabilir.
Timur gördüğünde parmaklarını
ısırpı yapısına hayran kalmıştır.
Gören adamın aklı perişan olur. Üs-

*tad mermerci bu kapının sağında,
solunda, üst tarafında ve Havernak
kemerlerindeki mermerlere öyle ke-
ser vurmuş, Cenab-ı Barî’nin kud-
ret eliyle yarattığı bütün çiçeklerin
resimlerini aynısı yapıp çiçeklerin
şekillerini bu kapıya işleyip öyle ince
kalem vurmuş”*

Ecdat eserlerinin tamamını
bir çırpıda dolaşma imkânı yok
elbette. 1500’lerde Sivas Valisi Si-
nan Paşa tarafından yaptırılan ve
bugün çoğunluğunu baharatçıla-
rın oluşturduğu Subaşı Hanı ile
18. yüzyıl dönemine ait, valiz sat-
ıcıları ile kafelerin biraz görüntü
kirliliğine yol açtığı Taşhan görül-
mesi gereken mekanlardan. Tari-
hin derinliklerinde bir yolculuk
yapmayı sevenler için Arkeoloji
Müzesi, büyüklüğü ve sergi at-
mosferi ile büyüleyici bir ortam.
1914’te Vali Muammer Bey tara-
findan Mekteb-i Sanayi İmalat-
hanesi olarak inşa edilen müze,

bahçesi ve çevresiyle görülmesi gereken tarihi mekanlardan biri.

Sivas Ulu Camii'nden çıkıp Dünya'nın harikalarından olan Divriği Ulu Camii'ye gitmek isterseniz bilin ki doğuya doğru yaklaşık olarak 2 saat süren 150 km'lik bir yol var. Demir yüklü dağlardan demiryolu geçen Divriği'den nasıl bahsetsek acaba? Bir parantez açıp önemli bilgilerden alıntılarla yola devam edelim:

Sivas-Erzurum hattı ile Malatya'dan başlayarak Divriği civarında bu hatla birleşecek 548 km uzunluğundaki demiryolunun ihalesini Mühürdarzade Nuri Bey alır. Demiryolu yapımına Sivas Kongresi'nin 14. yıldönümü olan 4 Eylül 1933'te başlanır, 20 Ekim 1939'da işletmeye açılır. Kimdir bu Mühürdarzade Nuri Bey? 1886'da Divriği'de doğan, 17 yaşında sınavı kazanarak Kangal'da Ziraat Bankası'nda göreve başlayan, 1911'de İstanbul'da görevlendirilen, istifa ettiği 1920'ye kadar İstanbul'da üst düzey memuriyet görevlerinde bulunan Nuri Bey gayrimüslimlerin elinde olan bir sektöre girerek sigara kâğıdı üretmeye başlar: Türk Zaferi Sigara Kâğıdı. İşyerine astığı yazı da pek anlamlıdır: Satış peşin, fiyat maktu, pazarlık yok.

İlk demiryolu ihalesini alan Nuri Bey'in yaptığı toplam demiryolu uzunluğu 1012,5 km'dir. Bundan dolayı Atatürk Nuri Bey'e Demirağ soy ismini verir. Yaptığı demiryollarına ilaveten Bursa Merinos Fabrikası ve İzmir Seluloz Fabrikası gibi tanınmış pek çok fabrikanın inşasında da Nuri Demirağ'ın emekleri vardır.

İlk uçak fabrikası, Tayyare Cemiyeti, ilk uçuş okulu, ilk paraşüt

üretimi başlıklarının altını doldurmak makalemizin konusu değil elbette. Ama adeta üretmek için doğmuş yüksek idrakli bir beynin o günün şartları içerisinde yaptıklarını bizler bugün bile düşünmekte zorlanırken kaynağını bilemediğimiz bir gücün bu emekleri zayi etmek için çabalaması ve başarılı olması ise hayli üzüntü verici. Her şeyi bir kenara bıraksak bile bir kişinin çabası ile o günün şartları içerisinde 1000 km'lik demiryolu yapılmasını anlayabilmek hiç de kolay değil.

Biraz da demirden bahsetsek nasıl olur? 1935-1936 yıllarında Divriği, Vazıldan Bucağı çevresinde Maden Tetkik Arama Enstitüsü jeologlarının yaptığı araştırmalar sırasında demir cevheri yataklarının görülmesi ile bu bölgede demirin varlığı anlaşılır. Bir yıl sonra Sivas-Erzurum demiryolu güzergâhının tespit etütleri yapılırken kuvvetli manyetik alana girilir ve ana üretim sahaları bulunur. Demir cevheri yataklarının ortaya çıkmasından sonra 19 Mayıs 1938 tarihinde bu işletme Etibank Genel Müdürlüğüne bağlanır. Sözün özü; demir ve demiryolu birbirini besler, birbirine sebep olur.

Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası'nı anlatmaya kalemler, kağıtlar yetmez. Hiçbir kitap, hatta hiçbir fotoğraf bu eserin değerini layıkıyla anlatmaya güç yetiremez. Şöyle iddialı bir laf edebilirim ki, Kâbe-i Muazzama ve Ravza-i Mutahhara'yı gördükten sonra hiçbir şehrin beni şaşırtmayacağını, hiçbir şehrin Mekke ve Medine kadar beni etkilemeyeceğini söylemiştim. Bugünkü tabiriyle büyüğü atmosfer denilen o aşkın hissiyatın başka bir coğrafyada yaşanamaya-

çağından o kadar emindim ki, nitekim öyle de oldu. Divriği Ulu Camii'yi gördükten sonra da şu kanaate vardım: Bundan sonra göreceğim hiçbir sanat eseri eminim ki beni bu kadar etkilemeyecektir. Şimdi elbette birileri çıkıp Michelangelo'nun meşhur heykellerinden bahis açabilir. Konu buraya varmışken şunu söylemem gerekir: Biz hiçbir zaman sanatımızın büyüklüğünü Dünya'ya ve Dünya'lılara anlatamadık. Komplekslerimize cehalet eklenince başkalarına hayranlık duymak zorunda kaldık. Tarihimize değil bize sunulan tarihe boyun eğdik.

Bir sanat tarihçi Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası'nı kitaplar dolusu anlatabilir. Ancak bu sanatı idrak edip anlatmaya cesaret etmek benim haddimi aşar. Görmek anlamaya yetmez. Görmemek ve bilmemek ise hayatta karşılaşılabilecek büyük kayıplardan. Dedim ya Gökte Yapılan Şehir diye. Çünkü yerdekilerin buna gücü ve iz'ını yetmez.

Sözü gene Evliya Çelebi'ye bırakıp geri çekilmekte fayda var: *"Mermer ustası bu camiye öyle emek sarf edip duvar yüzlerini öyle buka-lemun nakışı etmiştir ki ne Ayasuluğ'da Sultan Yakub Camii, ne Bursa'da Yıldırım Han'ın Ulu Camii, ne Sinop şehrindeki minber nakışı, ne Rum ülkesinde Atina'da Ebülfeth (Fatih) Camii ve ne Budin serhad-dinde Estergon Kalesi Camii bu Divriği Camii'nin işçiliğindeki ustalığa denk olamazlar. Kısacası övgüsünü yapmakta diller kısa kalır. Duaların kabul olduğu yer olduğundan gece ve gündüz kalabalık cemaatten hali değildir."*

Sözün özü; Sivas nazar değer diye kendini asırlardır gizli tutan

bir Türk yurdu. Cumhuriyete giden yolda rehberlik yapan şehir. Divriği izini Sivas'tan bile gizleyen, sanki gök kubbeden numune olsun diye yere indirilen bir belde. Demir yüklü dağların manyetizması içerisinde kendini yüz yıllardır korumayı başaran bir Divriği Ulu Camii. Kim bilir yarın yolumuz hangi Türk iline rast gelir, bilemeyiz ama biliriz ki Divriği'yi de asla unutamayız.

*Türkiye'm! Hasretim! Kınalı türküm!..
İçiçe güzellik, uç uca kahrır
Yüreğimi bin parçaya bölsele
Her parçası yine seni çağırır.
(Yavuz Bülent Bakiler)*

Prof. Dr.
Saim
SAKAOĞLU

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ HATIRALARI: 1 **DEKAN PROF. DR. YUSUF BOYSAL VE KONYA'YA GELEMEMEM**

[Selçuk Üniversitesi (bundan sonra SÜ) daha kurulmadan Konya'da kurulacağını umduğumuz bir üniversitede görev alma arzumuz aşağıda dile getirilecektir. Bu ilk yazımızda doğduğum toprakların üniversitesinde görev alma arzumuzun eyleme dönüşen ilk çalışmaları dile getirilecektir. Kısmet olursa, üç yüz sayfa kadar tutan SÜ hatıralarımızdan ilginizi çekecek olanları da sizlerle paylaşmaya çalışacağız. Yeri gelmişken bir noktayı ortaya koymamız gerekiyor. 28 Eylül 1988-20 Mart 2006 tarihleri arasındaki 18 yıllık süre sanıldığı kadar kolay geçmemiştir. Öncelikle dekanı olduğumuz fakültede, daha sonra bölüm başkanlığını üstlendiğim öbür fakültede işlerimiz huzursuzluklarla dolu dolu yaşadık (!)

Bu konulara pek az doku-nulacak, içinizi ısıtacak olayları sunmaya çalışacağız. Güzel günlerde ve huzur içinde okumalar.]

1960 yılının Kasım'ının ilk pazartesi günü, yeni öğretim yılına başlayacak olan İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne kaydımızı yaptırmıştık, hem de

sınava filan girmeden... Bas-bayağı, elimizi kolumuzu sallayarak, gerekli belgeleri vererek. İstanbul'un geleneksel üniversite muhitini bilenler, fakültemizin Beyazıt'tan Ak-saray'a doğru inen Ordu Caddesi'nin hemen sağ kolundaki büyük binayı hatırlayacaklardır. İşte bu o binaya ilk defa ayak basacaktık, çünkü kaydımız başka bir yerde yapılmıştı.

Böylelerine askerlikte ve hayatın başka aşamalarında 'cickik' derler. İşte o gün sayıları belki 60-70 arasında değişen biz cickikler bölümümüzün katını öğrenip merdivenleri tırmanmaya başlamıştık. Dördüncü kat... Koridorumuz yavaş yavaş kalabalıklaşıyor. Ancak koridorumuz karanlık... Elektrikle aydınlatılıyor. Herkes acemi, herkes yabancı... Biz de onlardan biriyiz. Sağlı sollu olarak koridora açılan pek çok kapı... Hatta bazı kapılar açıldıktan sonra da üç ayrı kapıya açılıyor... Duvarların birinde bir camekân... Merak, ilk merak... Acaba o camların arkasında bize gerekli bir şeyler var mı? Varmış. Varmış ama ders programı değil, her hoca-nın kendi dersi ile ilgili yarım sayfa büyüklüğünde kâğıt-

Selçuk Üniversitesi Kampüsü'nden bir görüntü (1999)

lar... Meraklılar, dönüp dönüp bir daha bakanlar... Neyse, biz de bir ara o camekânı yakından görme şansını yakaladık. Ord. Profesörler var, profesörler var, doçentler var...

Galiba o gün öğleye kadar pek bir ders yapılmadı. Belki, unvanlarının asistan olduğunu sonradan öğreneceğimiz birkaç genç ağabeyden birileri koridorun selameti için bizleri o kapılardan birinin açılmasıyla ortaya çıkan kocaman bir salona alıvermiş de olabilirler.

Koridor, o hatıradaki gibi küçük çaplı bir Selimiye Kışlası... İnsan tanıdığını bile bulamaz. Ancak bizim şansımız biraz yaver gitti de biz o hikâyedeki olayı tersyüz ediverdik.

Biz bir yıl önce de ayrı üniversitenin Hukuk Fakültesine kaydolmuş, fakat yeni kaydolduğumuz bölümü keş-

fedince ertesi yıl yeni okulumuza geçivermiştik.

Bu arada bir süredir kalmakta olduğumuz bir öğrenci yurdu vardı. Konyalıların iki yurdundan Beyazıt Yurdu diye bilinenin bu yurt fakültemizin tam karşısındaki bir sokağın içinde idi. Biz o günlerde orada kalıyorduk. Ancak kayıtlar sebebiyle henüz Konya'dan gelmeyen arkadaşlarının yerinde yatıp kalkan pek çok hemşerimiz vardı. İşte bizim bu acemilerden öbürlerine göre farklı bulduğum biri de bizim bölüm koridorundaydı. Arkadaşımızın farklılığı bir bisikletin olması, bazı yerlere onula gidip gelmesi... Meğer bu bisikletli hemşerimizin adı Harun Tolasa imiş. Ama o son günlerde artık yurttan görülüyordu. Hikâyemiz güzel ve tatlı, kısaca anlatalım.

Tolasa Konya İmam Hatip Okulu'nun ilk mezun-

larından... Hemen yedek subay Okulu'nun yolunu tutmuş. Kur'ası ise Bandırma... O, bu arada Bandırma Lisesi'nde lise fark derslerini de vermiş. Bu arada lisedeki arkadaşlarından öğrenmiş ki Edebiyat Fakültesi'ne kaydolun öğrenciler İstanbul'da bulunan Çapa Yüksek Öğretmen Okulu'nun açtığı sınavı kazanırsa, alışılan söyleyişle parasız yatılı öğrenci olacakmış. Onun öğrenciliği başlamış bile.

Koridordaki tanışmamızdan bir süre sonra bana bir müjde getirdi:

"Hemşerim, gözün aydın... Bizim okul şubatta yeniden öğrenci alacakmış."

Devamını o takip ediyor. Duyurunun görülmesinden sonra bizim evrak da tamamlanıp aday öğrenciler arasındaki yerimizi alıyoruz. Derken sınav günü başarılı bulunuyor ve Tolasa'nın yurdunda kalmaya başlıyoruz.

Onu bilmem ama ben çok çalışıyorum, çünkü arkadaş da kaybedilmiş üç yıl... Artık yıl kaybetmek bana haram...

İkinci sınıf, üçüncü sınıf derken içimizdeki ateş alevleniyor: Biz, ileride Konya'da açılacağına inandığımız üniversitede hoca olacağız!

Harun Bey 1964'ün Haziran'ında, dört yılın sonunda iki diplomayı da almayla hak kazandı: Fakülte diploması, Çapa Yüksek Öğretmen Okulu diploması. Hemen belgeleri tamamlanıyor

ve Ankara'da kur'ası çekiliyor: Muğla Turgut Reis Lisesi.

Ancak ben de biri dışındaki bütün derslerimizi zamanında vermemize karşılık tez konumuzun belirlenmesi çok uzun zaman alıyordu. O yazı tez için İstanbul'a geçirmeme karşılık tez hocam Ord. Prof. Dr. Reşid Rahmeti Arat'ın iki defa kalp rahatsızlığı geçirerek Cerrahpaşa Hastanesi'ne kaldırılması ve derken yeni ders yılının ilk ayında vefat etmesi bizim ilk diplomamızın alınmasını geciktirmişti. Oysa Çapa'daki meslek derslerimizi tamamlamış, ilk diplomamızı almıştık.

Kur'amız Tokat Gazi-osmanpaşa Lisesi'ne çıkmıştı. Ertesi yıl ise Tolasa Atatürk Üniversitesi'ne Eski Türk Edebiyatı asistanı olarak göreve başlamıştı.

Bu arada sürekli olarak haberleşiyoruz. Biz de sınavın heyecanını yakalamaya çalışıyoruz. Ve beklenen haber: Nisan 1967'de asistanlık sınavları açılacak. Çalışma temposunu artırıyoruz. Derken bir haber: Sınavlar, ye Haziran ayında mezun olacak öğrencilerin de katılabileceği için Temmuz 1967'ye erteleniyor. Olsun, çalışana ve bilene erteleme yarar bile sağlanabilir.

....

Atatürk Üniversitesinde asistan olarak göreve başlamanın tarihi 28 Eylül

1967... Tolasa'nın doktora tezi ilerliyor, biz konumuzu belirlemişiz, durmadan çalışıyoruz. O, 1969 yılında doktorasını tamamlayıp ertesi yıl Amerika Birleşik Devletleri'ne gidiyor. Biz de 1971 yılında doktoramızı tamamlıyoruz. O yılın sonunda yedek subay okuluna, 1974'ün başında da Amerika Birleşik Devletleri'ne gidiyoruz. O, 1975 yılında doçent oluyor. Biz ise Amerika'dan dönüyoruz. Ancak Konya'da bir üniversite hazırlıkları var. Kanan TBMM'nden geçiyor ve 1976-77 Ders Yılında Fen ve Edebiyat Fakülteleri kuruluyor. Tolasa bu arada Erzurum'dan giden bir ekibin ağırlıklı olarak görev aldığı Ege Ü. Sosyal Bilimler Fakültesi'ne geçiyor. Çünkü Erzurum'daki dekanı da oraya geçmişti. Galiba Konya'da görev alan ekip farklı kurumlardan gelecek öğretim üyelerine pek sıcak bakmıyordu.

Biz, Mart 1977 tarihinde bütün aşamaları başarı ile geçerek Üniversite doçenti unvanını alıyoruz. Artık hedefimiz Selçuk Üniversitesi... Gerek rektör hemşerimiz Prof. Dr. Ali Rıza Çetik'i gerekse dekan hemşerimiz Prof. Dr. Yusuf Boysal'ı Ankara'da makamlarında ziyaret ediyor, Konya'ya geçme arzumuzu dile getiriyoruz. Yazışmalarımızı ise daha çok Prof. Boysal iledir. Yazışmalardan bazı satır başları:

a. Henüz doçentlik işlemlerimizin tamamlanma-

sından önce bir dilekçe ile en azından öğretim görevlisi olarak atanma isteğimiz. 5 Şubat 1977.

b. Çeşitli yazışmalar: 14 Şubat 1978 ve 28 Şubat 1978

c. 9 Mart 1978 tarihli Zafer gazetesinde (Ankara) bizim ile ilgili HALK EDEBİYATI DOÇENTLİĞİ ilanının çıkması, '-(ülkede başka aday yok). Arkasından belgelerimizin gönderilmesi.

ç. 18 Nisan 1978 tarihli ama numarasız, başlıksız kâğıda yazılmış, imza sahibinin kimliği bile belirtilmemiş, âdeta korsan bir yazı havasında hazırlanan bir karalamanın adımıza gönderilmesi. Bu yazı, bilim alanındaki yazışmalar açısından bir tür yüz karası örneği olarak kabul edilebilir. Kopyası da verilecek olan bu yazıda şöyle denilmektedir:

Daha önceki yazışmalarımızdan anlaşılacağı gibi Fakültemize naklen atanabilmeniz imkanıyla ilgili işlemlere başlamış bulunuyorduk.

Ancak bazı formalitelerin yerine getirilmediği anlaşıldığından muameleye yeniden başlama gibi bir durum hasıl olmuştur. Bu nedenle işlemler şimdilik durmuş vaziyettedir.

Bu vesile ile çalışmalarınızda başarılar diler, saygılar sunarım.

Yusuf Boysal
[imza]

Bu anlamsız cevap üzerine hemen bir yazı göndererek yerine getirilemeyen formaliteler için sorumlunun kim olduğu sorulmuştu. Çünkü biz gazete ilanında istenilenlerin TAMAMINI göndermiştik. Bizim, Bölüme gelmemize ısrarlı bir şekilde karşı çıkan Ankara'dan gelen hocalardan biri (M.C.) bu anlamsız 'yerine getirilemeyen' kavramının sahibi olabilir mi? Bu arada Ankara'dan gelen hocalarımız arasında yer alan Bölüm Başkanı Prof. Dr. Hasan Eren, Prof. Dr. Hasibe Mazıoğlu ise bizim gelmemizi istemekte-dirler.

Uzatmayalım, bizim Konya sevdamızın gerçekleş-mesi başka bahara kalacaktır.

2547 Sayı Kanuna göre Selçuk Üniversitesi'ne rektör olarak atanan Prof. Dr. Erol Güngör Bey bizi hemen almak istiyor ama doçent olarak ge-lirsek Konya'da profesör ola-mayacak, başka bir üniversi-tenin yolunu tutacaktık.

Bu arada Ege Üniversi-tesi'nde görevli hemşerimiz ve sınıf arkadaşımız Prof.. Dr. Harun Tolasa, Prof. Gün-gör'ün dekanlık teklifini ka-bul ederek Konya'da göreve başlar. Ne yazık ki gençlik yıl-larımızdaki idealimizi ilk yeri-ne getiren o olmuştu ama bir-kaç aylık görev yapabildi ve 31 Ocak 1983 tarihinde vefat etti.

Biz, sözümüzün bir bölümünü yerine getirip üni-versite hocası olmuştuk ama bu yarım kalan bir istekti. Ta-

mamlanabilmesi için Selçuk Üniversitesi'nde görev yap-malıydık.

1988 ilkbaharında profesörlüğe atanabilmemiz için gereken bütün şartlar ye-rine getirilmişti. Artık Selçuk Üniversitesi'nin genç rektörü Prof. Dr. Halil Cin'i ziyaret et-memizin zamanı gelmişti.

28 Eylül 1988 tarihi itibarıyla Selçuk Üniversiteli olmuştuk. Takip eden 03 Ekim 1988 Pazartesi günü üniversitenin açılış merasimi-ne Fen-Edebiyatlı hoca olarak katılmıştık. Galiba on gün ka-dar sonra da, boş bulunan Eğitim Fakültesi Dekanlığına vekâlet etmeye başlamıştık. Bir on gün kadar sonra da An-kara'dan asaletimiz gelmişti. Artık vekil değil asil dekan-dık. Üç yıl sonra bir dönem için uzatma alındı ve Aralık 1994'ün başına kadar görevi-mizi yerine getirdik.

Dönüş, asıl kadromu-zun bulunduğu Fen-Edebiyat Fakültesi... Bölüm başkanlığı-na Erzurum'dan gelirken ken-disine kefil olduğumuz Yrd. Doç. Dr. Orhan Yavuz bakı-yordu. Artık biz başkan ola-caktık. Onu da başkan Yar-dımcısı olarak taltif etmeliy-dik.

Bir masal araştırmacısı olarak, 'Onlar ermiş muradı-na...' diyemeyeceğiz. 20 Mart 2006 tarihinde emekli olun-caya kadar iki perdeli bir me-lodram yaşayacaktık. Perdele-rin adları ise Meram'daki Ka-bus ve Kampüs'ün Hortlakla-rı

18 NİSAN 1978

24 4 "

Sayın

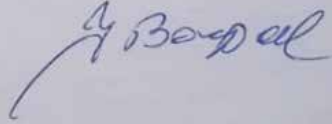
Doç.Dr.Saim Sakaoğlu

Daha önceki yazışmalarımızdan anlaşılacağı gibi Fakültemize naklen atanabilmeniz imkanıyla ilgili işlemlere bağlanmış bulunuyorduk.

Ancak bazı formalitelerin yerine getirilmediği anlaşıldığından muameleye yeniden başlamak gibi bir durum hasıl olmuştur. Bu nedenle işlemler gımdilik durmuş vaziyettedir.

Bu vesile ile çalışmalarınızda başarılar diler, saygılar sunarım.

Prof.Dr.Yusuf BOYSAL

Not: Selçuk Üniversitesi'nin kurucu rektörü Prof. Dr. Ali Rıza Çetık ile Edebiyat Fakültesi'nin ilk dekanı Prof. Dr. Yusuf Boysal arasında Konya gazetelerindeki yazışmaları hatırlatmak isteriz. Sayın Çetık bizi ne kadar almak istiyorsa sayın Boysal da bazı formalitelerin yerine getirilmemesi gibi asılsız bilgilerin arkasına sığınarak bizi almak istemiyordu. Böyle aslı olmayan bir bahanenin arkasına

saklanmak için 40 gün bekleyip yazışma âdâbına asla uygun olmayan sevimsiz ve üslup açısından saygıdan uzak bir yazının iletilmesi belki de Ankara'dan gelen bazılarının baskıları sonucu alınmıştır. Çünkü Prof. Boysal da Ankara ekibinin fakültesinin hocası idi.

Bizi düşen iki merhuma da birer rahmet göndermek olmalı.

MUHADDİS AHMET EFENDİ (Ö. 1255/1839)

Aslen Hadimli olup, Hafız Ali Efendi adında bir zatın oğludur. İlk tahsilini müteakip, medrese tahsilini Hadim Müftüsü Seyyid Ahmet Efendi'den tamamladı ve icazet aldı. Bu tahsiliyle iktifa etmeyen Ahmet Efendi, Bozkır'lı Memiş Efendi ile Seydişehirli Yeğen Efendi'nin derslerine devam ederek, onlardan da feyiz aldı. Alan-ya'da Reyhanzade'de altı ay hadis dersi okuduktan sonra, memleketi olan Hadim'e döndü ve Şehit Ahmet Efendi'nin müsaadesi ile onun medresesinde ders okutmaya başladı.

Hadim'de müderris olarak görevine devam ederken, bazı fesat

olaylarının cereyan etmesi üzerine, Şehit Ahmet Efendi talebesi-ne:

“- Sen bu müfsit heriferin içinde yapamazsın. Konya'ya git, orada neşr-i ulum et!” demesi üzerine, Muhaddis Ahmet Efendi, 1248/1832 yılında Konya'ya hicret etmeye mecbur olur. Çok geçmeden de, hocası Seyyid Ahmet Efendi şehit edildi.

Konya'ya geldikten sonra uzun yıllar, Ka-dızade Medresesi'nde müderrislik yaptı ve pek çok talebe yetiştirdi. İlminde üstünlüğü dolayısıyla ünü gittikçe arttı ve hadis ilmindeki vukufiyetinden dolayı, kendisine Muhaddis Ahmet Efendi denildi.

Âlim, fazıl ve güzel ahlak sahibi bir zat olan Ahmet Efendi, 1255/1839 yılında vefat etti ve Musalla Mezalığı'na defnedildi. Kabir taşı kitabesi şöyledir:

*El-Hayyü'l-Bâkî
La ilahe illallah Muhammedür-rasûlullah
El-merhum el-mağfûr minel müderrisîn
El-kiram Muhaddis Ahmet Efendi Hadimi
nam
Sene: 1255*

KAYNAKLAR

Arabacı, a.g.e. s. 439;
Uyar, Bilginler, a.g.dizi yazı, 1950, S. 139-140, s. 5;
Sural, a.g. dizi yazı, 16 Ekim 1975
Konya Alimleri ve Velileri - Mehmet Ali Uz

